

Unes illes, un país i uns països

OPINIÓ

“QUATRE ILLES, UN PAÍS,
CAP FRONTERA” FOU UN ESLÒGAN
DEL PRIMER GOVERN DE PROGRÉS
QUE LA REALITAT DE LES BALEARS
NO HA ARRIBAT A VALIDAR NI S’HA
PLANTEJAT SERIOSAMENT

Miquel Àngel Maria és el conseller d'Educació i Cultura del Consell Insular de Menorca. Just estrenat en el càrrec, ha d'escometre una obra de reforma ajornada massa temps, la del Museu de Menorca. (Diguem de passada que les reformes de museus i teatres a la comunitat illenca solen durar moltíssim aviat es mostren insuficients o equivocades, per defectes de projecte o d'execució; però aquesta no és una qüestió per tocar de passada, òbviament.) Tancar un museu -sobretot en una illa que no en va sobrada-, i tancar el Museu de Menorca, que és on s'ha construït el relat de la prehistòria i la història de l'illa, sempre ha de ser una decisió difícil, sobretot si qui l'ha de prendre és un home tan de país i tan compromès amb la cultura com és Miquel Àngel Maria.

Però hi ha persones que sempre ens ajuden a tirar endavant. Quan se'ls romp la pinta, s'organitzen per aprofitar els avantatges de tenir-ne dues. Així, el conseller ha explicat en un article, de manera diàfana, les raons de la clausura temporal, que la seva conselleria ha programat amb uns ànims i un coratge que el mateix conseller sintetitza en aquestes paraules: “Teníem un problema i l'hem convertit en una oportunitat” (arabalears.cat). Es tracta d'una reforma integral, que s'ha d'executar en uns terminis de veritable rècord, però que no interromprà l'activitat museística, ja que en determinats espais de la mateixa seu o en els d'altres institucions, s'aprofitarà el tancament per organitzar-hi exposicions temàtiques sobre diversos aspectes propiciats pels continguts i les campanyes del museu. Tant l'obra en si mateixa com la política que la inspira i que l'explica són irreprotxables, exemplars.

GUILLEM
FRONTERA

Una d'aquestes exposicions difondrà la immensa riquesa talaiòtica menorquina. Es mostrarà a la planta baixa, on s'espera que el 17 de gener, Diada de Menorca, les obres ja estiguin llestes. Després, l'exposició viatjarà per alguns pobles de l'illa.

La notícia és bona perquè confirma que, amb el càrrec estrenat, a Miquel Àngel Maria no se li ha desgavellat el sentit comú, cosa que no es pot dir de tots els governants illencs de la nova fornada. Però encara m'hauria agradat més que la itinerància de l'exposició abastés almenys Mallorca i Eivissa, per iniciar així la tasca pendent de crear un gran espai cultural balear i posar fi a l'aïllament de cada illa. La insularitat és una font de malentesos, sovint, i de reducció dels referents necessaris per avançar, però tot plegat té remei -cada dia més- si aquesta insularitat no esdevé aïllament, que és el que ens empeteix encara més.

Què se sap de Menorca a Eivissa? I viceversa. Al mig, Mallorca se sent autotuficient i de vegades s'hi manifesten actituds paternalistes respecte de les altres illes. És un tema que arrossega des de... sempre. Sí, no cal precisar gaire més: des de sempre. L'autonomia s'ha imposat com una superestructura administrativa, però no ha acostat els pobles ni ha creat els canals de comunicació perquè hi transitin els béns culturals i les idees. El primer govern de progrés -per dir-ne d'alguna manera- (1999-2003), presidit per Francesc Antich, apuntà aquesta idea en publicitar-se com “Quatre illes, un país, cap frontera”, però aquell fou un Govern afollat per mancances de tota mena, culturals en primer lloc. L'eslògan no va alterar la realitat, a mercè d'una inèrcia que s'ha viscut amb una naturalitat que escarrufa.

Aquesta manera de viure donant-se l'esquena entre illes es reproduïx igualment respecte dels territoris continentals de parla catalana, en diguem o no Països Catalans. Dies enrere el niu d'escurçons es va rebotar molt perquè Germà Gordó, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya, va exposar la seva visió dels PPCC en termes de futurible polític. Mentre les poblacions conquisten les urnes per dir-hi la seva, l'enriquiment d'aquest espai cultural (que funciona raonablement bé pel que fa a les lletres en general) hauria de ser una prioritat absoluta. La Menorca talaiòtica o l'Eivissa púnica haurien de ser assumides com a pròpies per tot el territori, de la mateixa manera que ni l'Institut Ramon Llull ni la celebració de l'any Llull no haurien d'acusar l'absència del País Valencià. Potser ara és l'hora.

Escriptor, guionista i crític d'art